

MİLLET PARTİSİ TÜZÜĞÜ

BİRİNCİ KISIM

Adı ve Genel Merkezi

Madde 1 – Partinin adı Millet Partisi'dir. Partinin Genel Merkezi Ankara'dadır. Parti tüm yurtta bu tüzük hükümlerine göre teşkilat birimlerini açar.

Partinin Çalışma Konusu ve Gayesi

Madde 2 – Parti, Anayasa ve kanunlara uygun olarak; milletvekili ve mahalli seçimler yoluyla, program ve tüzüğünde belirtilen görüşler doğrultusunda çalışma ve açık propaganda ile milli iradenin oluşmasını sağlamak, demokratik devlet ve toplum düzeni içinde ileri, mutlu ve çağdaş, çağdaş medeniyet seviyesini aşmış, müreffeh, mamur "Muhteşem Türkiye" hedefini gerçekleştirmek üzere kamu faaliyetlerini yönetmek, denetlemek ve etkilemek amacındadır.

Partinin Amblemi

Madde 3 – Partinin amblemi; üç ayrı görsel unsurdan oluşmuştur. Sembol olarak; kanatları açık, pençeleri görülen, yükselen çift başlı bir kartal, sağ köşede açık kitap ve üzerinde sol üste bakan hilal; renk olarak, arka zemin lacivert, kartal, kitap ve hilal ile yazının bulunduğu kuşak beyaz olup; yazı olarak da alt kuşak üzerinde (Değişik: 01.02.2015) MİLLET PARTİSİ yazısından oluşmaktadır.

Parti Teşkilatı

Madde 4 – Parti anayasa, kanunlar, tüzük, programdaki görüş ve hükümleri doğrultusunda, program ve tüzükte belirtilmiş amaçlara vasıl olabilmek için program prensiplerini kabul eden ve uygulayan, çabalarını Türkiye'nin mutluluğu uğrunda birleştiren, çalışmalarının asıl mükafatını, büyük Türk Milleti'ne hizmet hazzından ibaret gören üyelerden gelmiş bir topluluktur.

İKİNCİ KISIM

Parti Üyeliğinin Şartları

Madde 5 – Millet Partisine üye olabilmek için şu şartlar aranır. Medeni ve siyasi haklarını kullanma ehliyetine sahip 18 yaşını bitirmiş her Türk vatandaşı, partinin programındaki görüşleri benimsemek ve tüzük hükümlerini Kabul etmek şartıyla Siyasi Partiler Kanunu'nun 11. Maddesi hükümleri çerçevesinde üye olabilir.

Siyasi Partiler Kanunu'nun 11. Maddesinde, parti üyesi olamayacağı belirlenmiş kişiler partiye üye olamazlar.

Türk Milleti'nin istiklal ve bütünlüğünü bozmayı amaç edinen yıkıcı ve bölücü cereyanların müntesipleri, cumhuriyet, demokrasi, insan hak ve hürriyetlerine düşman bulunan ideolojilerin mensupları, kötü şöhret sahipleri, partiden kesin ihraç cezasıyla uzaklaştırılmış bulunanlar, partiye üye olamazlar.

Üyelik İçin Müracaat ve Kabul

Madde 6 – Üye olmak isteyen kişi üyelik müracaat fişi ile parti ilçe başkanlığına üye olmak istediğini yazılı olarak bildirir. Üye olma talebi ilçe yönetim kurulu tarafından incelenir. Kabul görülürse talep sahibi parti program ve tüzüğüne bağlı kalacağına üyelik hakkını iyi niyet ve dürüstlük kurallarına uygun olarak kullanacağına, üyelik görev ve sorumluluklarını azami ölçüde ifaya gayret edeceğine dair taahhütte bulunur. Parti üyelerinin iştiraki ile üyelik Kabul merasimi yapılabilir. Yeni üyeye parti kimlik kartı verilebilir. Kadın ve gençlik kollarına da aynı usülle üye olunur. 18 – 28 yaş grubunda olan bayanlar isterlerse kadın kollarına ya da gençlik kollarına üye olabilirler. Üye olma talebi sebep gösterilmeksizin reddedilebilir. Üyelik talebi reddedilen kişiye buna dair karar ilçe yönetim kurulunca tebliğ olunur. Talebi

---

reddedilen kişi bu kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde il yönetim kurulu nezdinde itirazda bulunabilir. İtiraz il yönetim kurulunca 15 gün içinde karara bağlanır. Kabule dair karar il yönetim kurulu kararı kesindir. İl yönetim kurulunun red kararı ilgiliye tebliğ edilir. Red kararının tebliğ tarihinden itibaren ilgili kişi parti genel sekreterliğı vasıtası ile merkez yönetim kurulu nezdinde itirazda bulunabilir. Bu itiraz 15 gün içinde merkez yönetim kurulunca karara bağlanır. Verilecek karar kesindir.

Kayıt Yeri ve Nakil

Madde 7 – (Değişik: 01.02.2015) Partiye giriş işlemlerini gösteren üyelik beyannamelerinin birer örneğı parti teşkilatının ilçe ve il kademesinde, alfabetik sıra esasına göre tasnif edilmiş olarak ayrı bir dosyada saklanır. Üye kayıt defteri, mahalle ve köy esasına göre tutulur. Her mahalle ve köy için üye kayıt defterinde yeteri kadar sayfa ayrılarak üyeler kaydedilir. (mülga cümle 28.04.2019) Üye tüm yurttan ancak bir ilçeye kaydolabilir. Üyenin kaydolduğı ilçe teşkilatını değıştirme hakkı vardır. Parti teşkilatı üyenin yazılı isteğı üzerine üyenin istediğı ilçeye kaydını nakleder, üyeler kayıtlı oldukları ilçe teşkilatını değıştirmeye zorlanamaz. Üye kayıt defteri üyelik beyannamelerinin tanzim ve saklanmasına ilişkin esaslar siyasi partiler kanununun 60. maddesi hükümlerine göre iç yönetmelikte belirlenir. İşyeri ve ikametgahı değışen partili isterse bağı bulunduğı ilçe yönetim kuruluna başvurarak üyelik kaydının naklini isteyebilir. Üyenin siyasi çalışma yapmak istediğı ilçe yönetim kuruluna nakil bildirimini yapılır ve kayıt nakledilir. Kaydedilen ve nakledilen üyeler her ay listeler halinde il başkanlıklarına bildirilir. İl başkanlıkları toplanan üyelerin listelerinin düzenleyerek bir örneğini Genel Merkeze bildirir. Genel Merkeze bildirilen üyeler Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı SİPARWEB sistemine kaydedilmek suretiyle tescili yapılır. Üyelik konusundaki ihtilaflarda Genel Merkez kayıtları esas alınır. Gereken hallerde ve yerlerde Merkez Karar ve Yönetim Kurulu bir ilçe ya da ildeki tüm üyelik kayıtlarının ithali ile yeniden yazımına karar verebilir. Böyle durumlarda yazımın nasıl ve kimler tarafından yapılacağı da belirler. Buna karşı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na itiraz edebilirler ve kesin kararı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu verir.

T.B.M.M. Üyelerinin Partiye Kabulü

Madde 8 – Üye olmak isteyen T.B.M.M. üyelerinin partiye kabul yetkisi, Merkez Karar Kurulu'nundur. Üyeliğı kabul edilen T.B.M.M. üyesinin üyelik müracaat fişi seçim bölgesindeki ilgili ilçeye gönderilir ve kaydı yaptırılır.

Üye Kaydının Silinmesi

Madde 9 – Partiye üye olmak için gerekli şartları taşımadıkları halde üye olmuş bulunanlarla bu özellikleri sonradan yitirdikleri anlaşılanlar hakkında il yönetim kurulları tarafından re'sen veya üyeler tarafında itiraz suretiyle itilaiden (öğrenmekten) itibaren 3 ay içinde üye kaydının silinmesi için İl Disiplin Kurulu'na itiraz edilir. İl Disiplin Kurulu tarafından verilen karar Merkez Yürütme Kurulu'na, ilgili İlçe Başkanlığı'na ve itiraz edene tebliğ edilir. Bu karar hakkındaki ilgililerin ve Merkez Yürütme Kurulu'nun Merkez Disiplin Kurulunda itiraz hakları vardır. Merkez Disiplin Kurulu'na müracaat süresi İl Disiplin Kurulu kararının tebliğ tarihinden itibaren 30 gündür. Merkez Disiplin Kurulu' nun kararı kesin ve nihaidir. Mahkeme kararı ile üyelik kaydı silinen kişinin bu karar aleyhine partinin hiçbir kademesinde itiraz hakkı yoktur.

Üyelik Sıfatının Sona Ermesi

Madde 10 -

A) Parti üyeliğı şu şekilde sona erer:

a) Her üye dilediğı anda partiden ayrılma hakkına sahiptir. Ayrılma isteğı üyenin bağı bulunduğı İlçe Yönetim Kurulu'na yazı ile bildirilir. Aynı şekilde ayrılma isteğini basına açıklayan veya başka bir partiye girdiğı anlaşılan üyenin üyelik kaydı silinir.

b) Parti üyeliğinin gerektirdiğı özellikleri yitirmiş bulunanların, haklarında disiplin kurullarınca verilen ve kesinleşen kesin uzaklaşma kurallarına dayanılarak.

c) Mahkemelerce verilen kararlar sebebiyle üyelik sıfatına son verilir.

d) (İlave: 28.09.2003) Parti teşkilat kademelerinin herhangi bir yönetim kurullarına, üye olarak seçilmiş görevlilerin parti üyeliklerine son verilmesi veya parti üyeliğinden istifa etmesi halinde parti yönetim kademelerindeki görevlerinden istifa etmiş veya görevlerine son verilmiş olur.

B) Tekrar Üyeliğe Kabul

a) Partiden istifa edenler tekrar partiye alınmazlar. Ancak istifanın şekli, sebebi ve mahiyetine göre Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, İl Yönetim Kurulu ve İlçe Yönetim Kurulunca istifa eden kişi tekrar üyeliğe kabul edilebilir. Bu karar karşı Merkez Karar ve Yönetim Kurulu nezdinde itiraz mümkündür. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun kararı kesindir.

b) Partiden istifa ederek ayrılmış olan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Üyelerinin, Merkez Yürütme Kurulu Üyelerinin ve Merkez Disiplin Kurulu Üyelerinin, tekrar parti üyeliğine kabulüne ancak Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca karar verilebilir.

c) Mahkeme kararı ile üyelik sıfatı sona ermiş bulunanlar yeniden üye olamazlar. (Değişik: 01.02.2015) Ancak mahkemelerden memnu hakların iadesi kararı ile adli sicil kayıtlarını düzelterenler yeniden üye olmaları mümkündür.

Ayrılış

Madde 11 – Tüzüğün 10. maddesi A bendi uyarınca üyeliği sona ermiş bulunanların kaydı, kayıtlı oldukları İlçe Yönetim Kurulunca bir karar ile silinir. (Değişik: 01.02.2015) Sonuçlar çizelge halinde İl Başkanlıklarına bildirilir. İl Başkanlığı da bildirimlerin bir nüshasını Genel Merkeze bildirir.

Parti Üyelerinin Görevleri

Madde 12 – Parti üyelerinin görevleri şunlardır:

a) Parti üyeleri, partinin fikri, ahlaki temellerini belirleyen programını görüşlerini derinlemesine anlamaya, şuurla kavramaya çalışırlar. Türk Milletine hizmet edebilmenin ancak, onun şuurunu dipdiri tutmak ve gerçeklerle beslemek suretiyle mümkün olduğuna inanırlar. Türk Milleti'nin tarihi değişiminin, dünya tarihinin seyrinin sebeplerini ciddiyle kavramanın, ileri ve mutlu Muhteşem Türkiye hedefinde sadece yüksek kademe yöneticilerinin değil, Türk Milleti'ne hizmetten başka amacı olmayan parti üyeliğinin de görevi olduğunu da bilirler. Üye büyük Türk Milleti'nin onurlu geçmişine, mutlu geleceğine, Türkiye, İslam Dünyası ve insanlık için müstesna bir önemi bulunan Türk İnkılabı'na Türk Milleti'nin tarihi manevi ve sosyal kültürünün erişilmez büyüklüğüne inanır. Üyeler program ve tüzükte belirtilmiş ilke ve temel görüşlerin doğruluğuna şuurlu bir inanç beslerler. Farklı görüşleri mutlak olarak batıl saymazlar. Kendi görüşlerini ise hata payı bulunması imkansız doğru görüşler olarak değil hat payı asgariye indirilmiş görüşler olarak kabul ederler.

b) Üyeler, Partinin ilke ve hedeflerini görüşlerini kitlelere ve parti saflarında çalışabilecek vasıfta ülke vatandaşlarına benimsetmek için sürekli çaba gösterirler. Propaganda ve eğitim çalışmaları yoluyla milli politik şuurun uyandırılması ve derinleştirilmesi, Türk Milleti'nin davasının yüceltilmesi üyenin baş görevlerindedir. Üye; ilimle, hikmetle, güzel öğüt ve hayatın sürekli islahı ile milli dava çağrısının Türk Milleti'nin evlatları tarafından benimseneceğini bilir.

c) Üye partinin kararlarının demokratik oluşumuna azami katkıda bulunur ve kararları samimiyetle, ciddiyet ve titizlikle uygular. Siyasal çalışmalarda keyfi, sübjektif, uluorta ve kişisel davranmaktan kaçınır. Bir büyük fikir partisinin üyesi olarak, çalışmalarının; ilkeler, temel görüşler ve bunların hayata geçirilmesinin demokratik yolu olan tüzük, yönetmelik, tamim ve kurul kararlarının yapıcı bir şekilde uygulanmasından ibaret olduğunu bilir.

d) Üye, çalışmaların tümünde meşruiyetçilik çizgisini korur. Anayasa, Siyasi Partiler Kanunu, tüzük, program, yönetmelikler ve kurul kararlarına şuurlu bağlılığını sürdürür.

e) Üyeler arasında kardeşlik, sevgi, saygı ve dayanışmanın fikri, ahlaki esaslardan kaynaklanan, eğitim ve çalışmalarla sürekli olarak geliştirilen, sarsılmaz demokratik birliğin korunacak esas olduğunu bilir. kişisel tartışmalardan, şahsiyetçilikten kaçınır. Tenkidi ciddi,

---

ilmi bir faaliyet olarak benimser. Tenkit; edebi içinde, sevgi, saygı, dayanışma ve kardeşlik ruhunu zedelemeyecek biçimde ve ancak hakkı, doğruyu, güzeli, ülke için faydalı olanı bulma konusunda bilimsel ve eğitimsel bir çaba olarak anlam ve değer kazanır.

Üye, birlik duygusunu zedeleyen; üyeler, kademeler, çalışma üniteleri ve bölgeleri arasında nifak çıkarmayı amaçlayan; sevgi, saygı, kardeşlik hislerini, başarı umudunu, özgüveni zedeleyen; parti kararlarını usulüne uygun kararlar haline geldikten sonra kötüleyen; parti görüş, icraat ve hedeflerini kasıtlı olarak çarpıtan; yayın ve zaman sınırı konmuş karar ve hakları sızdırma şeklinde beliren menfi davranış ve telkinlere karşı uyanık bulunur.

f) Üye, kurulların teşkilinde, adayların seçilmesinde üyeler arasında en liyakatli olanların göreve getirilmesinin, temel azalık görevlerinin başında bulunduğunu bilir.

g) Üye, Türkiye'nin ve dünyanın temel meselelerini öğretmek, toplum değişimlerini sürekli olarak takip etmek, analiz etmek, problemlerin çözümü konusunda ortaya konan temel tezleri ve parti davranışlarını özümlemek için sürekli bilimsel, manevi ve pratik gelişme gösterir. Üye, kanun ve ahlak hakimiyetine bağlıdır; dürüsttür, doğrudur, yapıcıdır, feragati nefis sahibidir, çalışkandır, hakşinastır, hayata hürmetle bakar, toleranslıdır, cesurdur, emanete ehildir, halkı sever, siyasi çalışmalarını ve siyasi mevkileri yakınları için asla çıkar vesilesi yapmaz. Tüzükte alt ve üst sınırı belirtilmiş giriş ve üyelik aidatını düzenli olarak verir.

h) Üye, milli menfaatleri her türlü çıkarın üstünde tutar, vatandaşlar arasında hiçbir fark gözetmeksizin şuurlu bir sevgi ve saygıya dayanan dayanışma ve kardeşlik duygularını güçlendirmeyi görev sayar. Anayasal nizamı, insan hak ve hürriyetlerine saygıyı, Türk Milleti'nin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünü, Türk Milleti'nin maddi ve manevi istiklalini kıskançlıkla korumayı, birlik duygusunu zedeleyici, vatandaşlar arasında kin, nefret ve husumet duyguları uyandırıcı fikir ve davranışlarla mücadeleyi, parti içi demokrasiyi tahkim etmeyi görev sayar.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Madde 13 – Parti Teşkilatı:

Esas Teşkilat Birimleri; Merkez, İl, İlçe, Belde Teşkilatları ile parti gruplarıdır. Parti grubundan maksat TBMM Parti Grubu, İl Genel Meclisi Grubu, Belediye Meclisi Grubu'dur.

(Değişik: 06.12.2015)Yan Kuruluşlar; Gençlik Kolları, Kadın Kolları ve Yurt Dışı Temsilcilikleri, Danışma ve Araştırma Kurulları'dan ibarettir.

Genel Merkez Teşkilatı

Partinin Merkez Teşkilatı Ankara'da bulunur ve şu organlardan oluşur:

- 1) Büyük Kurultay
- 2) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu
- 3) Genel Başkanlık
- 4) Merkez Yürütme Kurulu
- 5) Merkez Disiplin Kurulu
- 6) Teftiş Kurulu
- 7) Kadın Kolları Başkanlığı
- 8) Gençlik Kolları Başkanlığı
- 9) Danışma ve Araştırma Kurulları
- 10) Parti Yurt Dışı Temsilcilikleri Başkanlığı
- 11) (01.02.2015 Kaldırılmıştır.)

İl Teşkilatı

İl merkezlerinde bulunur. Şu organlardan oluşur:

- 1) İl Kurultayı
- 2) İl Başkanı

- 3) İl Yönetim Kurulu
- 4) İl Disiplin Kurulu
- 5) İl Divanı

İl Başkanlığı'nın teklifi ve Merkez Yürütme Kurulu kararı ile ya da doğrudan Merkez Yürütme Kurulu kararı ile gerekli olan illerde;

- 6) Kadın Kolları Başkanlığı
- 7) Gençlik Kolları Başkanlığı da kurulabilir.

İlçe Teşkilatı

İlçe merkezlerinde bulunur ve şu organlardan oluşur:

- 1) İlçe Kurultayı
- 2) İlçe Başkanı
- 3) İlçe Yönetim Kurulu
- 4) Belde Teşkilatı

İl Başkanlığı'nın teklifi Merkez Yürütme Kurulu kararı ile ilçelerde de;

- 5) Kadın Kolları Başkanlığı
- 6) Gençlik Kolları Başkanlığı da kurulabilir.

Genel Merkez Teşkilatı

1 – Büyük Kurultay

Büyük Kurultayın Yetkileri

Madde 14 – Partinin Genel Başkanı'nı, partinin Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri'ni gizli oyla seçmek, partinin tüzük ve programında değişiklik yapmak, partinin gelir ve gider kesin hesabını kabul ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu'nu ibra etmek veya kesin hesabını reddetmek, kanunlar, parti tüzük ve programı çerçevesi içinde toplumu ve devleti ilgilendiren konularda kamu faaliyetleri ve parti politikası hakkında genel nitelikte olmak kaydıyla temenni kararları veya bağlayıcı kararlar almak, kanun ve parti tüzüğü'nün gösterdiği sair hususları karara bağlamak, partinin kapanmasına veya başka bir parti ile birleşmesine ve böylece hukuki varlığı sona erecek partinin mallarının tasfiye ve intikal şekline dair kararlar vermek, Büyük Kurultayın yetkilerindedir.

Büyük Kurultayın Toplantıya Çağırılması

Madde 15 – Büyük Kurultay en geç üç senede bir toplanır. (Değişik: 01.02.2015) Olağan Toplantıların tarihi, il Teşkilatlarının kongrelerinin yapılması ve uygun iklim şartlarına göre ayarlanır. Büyük Kurultay, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun kararı ile; tayin ettiği yer ve zamanda yapılır. Büyük Kurultay, olağan üstü olarak; Genel Başkanın, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun gerek görmesi veya Büyük Kurultay üyelerinin en az beşte birinin yazılı isteği üzerine toplanır. Büyük Kurultay'ın, toplantı günü, yeri, saati ve gündemi, olağan ve olağan üstü toplantılarda, toplantı gününden en az on beş günü önce, (Değişik: 01.02.2015) Genel Merkezde askı ilanı ile ve diğer mahalli usullere göre ilan edilmek suretiyle duyurulur.

Büyük Kurultay Delegelerinin Seçimine İlişkin Esaslar

Madde 16 – Büyük Kurultay seçilmiş delegelerle tabii delegelerden oluşur.

a) Tabii Üyeler; Parti Genel Başkanı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri, Kadın Kolları Başkanı, Gençlik Kolları Başkanı, partili Bakanlar Kurulu Üyeleri ve partili TBMM üyeleridir.

b) Seçilmiş delegeler; her ilden Büyük Kurultay'a katılacak olan delege adedi, o ilin TBMM'sine kanunen göndermesi gereken milletvekili sayısının iki katı kadardır. Büyük Kurultay'a katılacak delegeler il kurultaylarınca kendi üyeleri arasından seçilir. Taşındıkları sıfat dolayısıyla Büyük Kurultay'ın tabii üyesi olan kimseler, ayrıca il kurultaylarınca delege olarak seçilemezler. Delegelerin seçimi yargı denetimi ve gözetimi altında gizli oy açık tasnif

---

esasına göre yapılır. Aday sayısı, seçilecek üye sayısı ile aynı sayıda ise liste halinde seçimler yapılır.

Büyük Kurultayın Çalışmalarına Ait Esaslar

Madde 17 – Büyük Kurultay'ın toplantı yeter sayısı Büyük Kurultay delege tam sayısının salt çoğunluğudur. İlk çağrı üzerine yapılacak toplantıda toplantı yeter sayısına varılmazsa, bir gün sonra belirlenen saat ve yerde (28.04.2019 değişik) herhangi bir çoğunluk aranmaksızın, hazır olanların iştiraki ile kurultaya devam edilir.

Toplantıyı Genel Başkan veya görevlendireceği Genel Başkan Yardımcısı veya MKYK üyelerinden biri açar. Yoklama yapılır. Büyük Kurultay, kurultay divanınca yönetilir. Büyük Kurultay Divanı; bir divan başkanı, iki başkan yardımcısı ve dört katip üyeden oluşur. Kurultay divanının teşkilinden sonra, kurultay üyelerinin yirmi de birinin yazılı isteği üzerine gündem maddelerine ilaveler yapılabilir.

Büyük Kurultay'da seçilecek organlara teklif edilen aday sayısı, organlara seçilecek üye sayısına eşit ise, bu durumda blok liste ile oylama geçerlidir.

Parti tüzük ve programında değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya parti politikasını ilgilendiren hususlarda karar almak için bunların Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Büyük Kurultay üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Kanunlar, parti tüzük ve programı çerçevesinde toplumu ve devleti ilgilendiren konularda kamu faaliyetleri konularında karar alınmasına ait teklifleri karara bağlamak için bu tekliflerin Büyük Kurultayda hazır bulunan üyelerin üçte biri tarafından yazılı teklif yapılmış olması şarttır. Bu teklifler, Büyük Kurultay'ca seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra komisyon raporlarıyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

2 - Merkez Karar ve Yönetim Kurulu

Madde 18 – (Değişik: 06.12.2015) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Genel Başkan hariç 40 asil, 20 yedek üyeden teşekkül eder. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu büyük kurultayca gizli oy açık tasnif esasına göre bir olağan büyük kurultay dönemi için seçilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu parti tüzel kişiliğinin Büyük Kurultay'dan sonra en yetkili karar organıdır.

Bu kurul iki Büyük Kurultay arasında Parti Tüzük ve Programı'na ve Büyük Kurultay Kararlarına uymak şartıyla partiyi ilgilendiren hususlarda karar almak yetkisine sahiptir. Parti işlerini düzenleyen parti iç yönetmeliklerini bu organ hazırlar.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, zorunlu sebepler dolayısıyla Büyük Kurultay'ın toplanamadığı hallerde, partinin hukuki varlığına son verilmesiyle, tüzük ve programının değiştirilmesi dışındaki bütün kararları alabilir. Partinin umumi politikasını diğer partiler ve hükümetle ilişkisini tayin eder.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, çalışma esaslarını ve tarzını kendi belirler. Parti programına, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliklere aykırı iş ve işlemleri düzeltir.

Kanunlara uygun olarak merkez adaylarını ve bunların listedeki sırasını tespit eder. Seçimi merkeze bırakılan milletvekili adaylarını tespit eder. Yeter derecede faaliyet göstermeyen üyeleri arasında geçimsizlik ve anlaşmazlık bulunan yönetim kurullarına Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun teklifi ile işten el çektirilir.

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Genel Başkan'ın başkanlığında toplanır. Genel Başkan'ın yokluğu halinde görevlendireceği Başkan Yardımcısı toplantıya başkanlık eder. Gündem Genel Başkan tarafından tayin edilir. Üyelerin asgari beşte birinin isteği üzerine gündeme ilaveler yapılabilir. Toplantılara üç defa üst üste mazeretsiz ve izinsiz olarak gelmeyen üyenin üyelik hakkı düşer. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, usulüne uygun çağrı üzerine her zaman toplanabilir.

Büyük Kurultayca seçilen Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ilk toplantıda toplantı divanını oluşturur. Divan başkanı Genel Başkan'dır. Ayrıca bir başkan yardımcısı ve en az iki katip üye ile toplantı divanı oluşturulur. Kurul salt çoğunluk ile toplanır. Kararlar toplantıya katılanların ekseriyeti ile alınır.

(İlave: 28.09.2003) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun ilk toplantı gündemi kendi arasından seçeceği Merkez Yürütme Kurulu'nun oluşturulmasıdır. Parti Genel Merkezinde, parti iş ve işlemlerinin yürütülmesini sağlamak üzere yeteri kadar üyeden oluşan Merkez Yürütme Kurulu üyeleri Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri tarafından müzakere edilerek seçilir. Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Parti işlerinin kesafetine uygun olarak, lüzum gördüğü her zaman Merkez Yürütme Kurulu üyelerinin sayısını tespit etme ve değiştirme yetkisine sahiptir. Merkez Yürütme Kuruluna seçilen üyelerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyelikleri devam eder. (Değişik: 01.02.2015) Merkez Yürütme Kurulunun oluşturulmadığı hallerde, bu kurulun iş ve işlemlerini Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yapar.

3 – (Değişik: 06.12.2015) Genel Başkanlık

Madde 19 – Parti Genel Başkanı, Büyük Kurultay tarafından gizli oy ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylama sonucunda sonuç alınamazsa üçüncü oylamada en çok oy alan Genel Başkan seçilmiş olur.

(Değişik: 28.04.2019) Partiyi temsil yetkisi Genel Başkan'a aittir. Kanundaki istisnalar dışında parti adına dava açma yetkisi Genel Başkanına veya Genel Başkanına izafeten Hukuk ve Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısına aittir. Ancak parti aleyhine açılan hukuk ve ceza dava ve soruşturmalarında husumet yetkisi Genel Başkan'a izafetle Merkez Yürütme Kurulu üyeleri arasından seçilen Hukuk ve Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısına aittir. Genel Başkan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun tabii başkanıdır.

Genel Başkanlığın herhangi bir sebeple boşalması halinde Büyük Kurultay toplanıncaya kadar Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, partiyi temsil yetkisini kendi üyeleri içinden 15 gün içerisinde seçeceği bir üyeye tevdi eder ve en geç kırk beş gün içinde Büyük Kurultay'ı toplantıya çağırır.

Genel Başkan Disiplin Kurulları dışında tüm parti Genel Merkez kademelerinin ve Meclis Grubu'nun toplantılarına katılabilir, mütalaa bildirebilir. (Değişik: 06.12.2015) Genel Başkan, hükümet yetkilileri ve diğer siyasi parti yetkilileri ile temaslar kurabilir, parti siyasi çalışmalarının gerektirdiği her türlü tedbirleri alır, parti adına siyasi beyanatlarda bulunabilir.

(Değişik: 06.12.2015) Genel Başkan, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu ile gruplar ve tüm teşkilat kademelerinin uyum içerisinde çalışması için gerekli tedbirleri alır, yetkili kurulların görevlerini yerine getirmesini sağlar, denetimlerini yaptırır, propaganda gezileri yapar. Partinin siyasi, sosyal, kültürel, ekonomik ve teşkilatı ile ilgili kararları alır. Alınan bu kararları uygulanmak üzere partinin ilgili birimlerine tevdi eder, uygulamayı takip eder.

Genel Başkan en çok üç yıllığına seçilir. Takip eden kurultaylarda tekrar seçilebilir.

(Değişik: 28.04.2019) Genel Başkan dilediğinde doğrudan kendisine bağlı olarak çalışacak Yüksek İstişare Konseyi kurabilir. Konseyin üyelerinin sayısı, seçimi, görev süresi, görevden alınması ve çalışma esasları Genel Başkan tarafından belirlenir. Ancak üyeler parti teşkilat disiplinine sıkı sıkıya bağlıdır.

4 - Merkez Yürütme Kurulu

Madde 20 – (Değişik: 28.09.2003) Merkez. Karar ve Yönetim Kurulu'nun ilk toplantısında, sayısı belirlenerek seçilen Merkez Yürütme Kurulu üyeleri de ilk toplantılarını Genel Başkanın başkanlığında yaparak görev alanları belirlerler. Merkez Yürütme Kurulu kendi arasından bir Genel Sekreter, bir Genel Muhasip ve tüzüğün 21 inci maddesinde belirlenen görevleri yürütecek Genel Başkan Yardımcıları seçimini yapar. Bu kurul parti tüzel kişiliğinin yönetim organıdır. Bu kurulun başkanı Genel Başkan olup yönetim işlevini birlikte yürütür. Bu maddede geçen hükümlere aykırı tüzük maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Gerektiğinde oy hakları olmaksızın, Genel Başkan yardımcılarının yardımcıları, Genel Sekreter yardımcıları ve Genel Muhasip Yardımcıları da bu kurulda yapılan toplantılara katılırlar.

Görev ve Yetkileri

Merkez Yürütme Kurulu, Genel Başkan'ın en yakın danışma ve yürütme organıdır. Merkez Yürütme Kurulu partiyi; Siyasi Partiler Kanunu, Parti Tüzüğü Parti Büyük Kurultayının

---

kararları ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun hazırladığı yönetmelikler ve aldığı kararlar doğrultusunda yönetir. Bu nedenle;

a) Parti adına yapılacak önemli açıklamaları tespit eder.

b) Partinin TBMM Grubu ve üyeleri ile, teşkilatlar arasında irtibat ve koordinasyonu Genel Sekreterlik kanalıyla sağlar

c) Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile yapılacak müşterek toplantının gündemini hazırlar, tutanak ve raporları düzenler.

d) (Değişik: 01.02.2015) Yeni kurulacak il teşkilatları için yetki verir. Teşkilatın denetimi için teftiş esaslarını belirler, müfettişler atama ve görevlendirmelerini yapar.

e) Tüm seçimlerin organizasyonunu yapar.

Çalışma Usulü

Merkez Yürütme Kurulu, Genel Başkan'ın veya görevlendireceği bir başkan vekilinin başkanlığında, kurulca belirlenecek tarihlerde veya Genel Başkanın çağrısı üzerine toplanır. Gündemdeki maddeleri görüşerek karara bağlar. Gündemi Genel Başkan **(Değişik: 28.04.2019)** veya görevlendirdiği başkan vekili hazırlar.

A - Genel Başkan Yardımcıları

Madde 21 – (Değişik: 28.04.2019) Merkez Yürütme Kurulu, kendi üyeleri arasından Genel Başkan'ın teklifi ile yeteri kadar Genel Başkan Yardımcısı seçer.

Genel Başkan Yardımcıları Genel Başkan tarafından veya Merkez Yürütme Kurulunca, öngörülen diğer görev ve işleri yürütürler. Genel Başkan Yardımcıları, işlerin yürütülmesinde yardımcı olmak üzere, Genel Başkan veya Merkez Yürütme Kurulu'nun da uygun gördüğü Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri arasından veya parti üyelerinden kendilerine yardımcı kişiler atayabilirler. Genel Başkan Yardımcıları sorumluluk alanları itibari ile çalışmalarında işbirliği ve yardımlaşma yapabilirler.

B – Genel Sekreter ve Yardımcıları

Madde 22 – Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir parti Genel Sekreter'i seçer. Genel Sekreter'in teklifi ve Genel Başkan'ın onayı ile yeteri kadar Genel Sekreter Yardımcısı Merkez Yürütme Kurulu üyeleri (Değişik: 01.02.2015) veya uygun parti üyeleri arasından atanabilir.

(Mülga: 28.09.2003)

Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ile Merkez Yürütme Kurulu'nun toplantılarının düzenlenmesi, teşkilata tebliğ edilmiş karar ve tebliğlerin izlenmesi, parti teşkilatında görev yapan personelin görevlerinin düzenlenmesi, parti binalarının, parti evrak ve defterlerinin tutulması ve saklanması Genel Sekreterin vazifelerindedir.

C – Genel Muhasip ve Yardımcıları

Madde 23 – Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri arasından bu kurulca bir Genel Muhasip seçilir. Genel Muhasip'in teklifi ve Genel Başkan'ın onayı ile yeteri kadar Genel Muhasip Yardımcısı Merkez Yürütme Kurulu üyeleri (Değişik: 01.02.2015) veya uygun parti üyeleri arasından tayin edilebilir. Merkez Yürütme Kurulu kararı ile yardımcılara da sınırlı olarak yetki devri mümkündür. Genel Muhasip, teşkilatın mali işlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesinden sorumludur. Kesin hesap raporlarını hazırlar, Genel Merkez Bütçesi'nin hazırlıklarını yapar, il teşkilatlarının mali işlerinin yasalar ve tüzüğe uygun olarak düzenli yürütülmesi için gerekli tedbirleri alır, denetler, takip ve kontrol eder.

Mali işlerin yürütülmesinde yardımcılar arasında görev bölümü yapar, yetki ve sorumluluklarını belirler.

5 – Merkez Disiplin Kurulu

a) Kuruluşu

Madde 24 – (Değişik: 28.09.2003) Disiplin Kurulları bir kongre dönemi için seçilirler. Disiplin Kurulları üyeleri kongre delegeliği ve milletvekilliği dışında partinin diğer organ, kurul ve görevlerinde bulunamazlar. Her ne adla olursa olsun partiden gelir sağlayamazlar. Merkez Disiplin Kurulu, 7 asıl 3 yedek üyeden oluşur. Büyük Kurultayca gizli oy, açık tasnif esasına göre asıl ve yedek üyeleri belirlenir. Görev süresi en çok bir kurultay dönemi kadardır. Büyük Kurultayca seçimlerini takip eden ilk toplantısında görev bölümü yaparak başkan ve sekreterini seçer.

Merkez Disiplin Kurulu, üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanır, toplananların salt çoğunluğu ile karar verir. Merkez Disiplin Kurulu'nun teşkili imkansız hale gelirse Büyük Kurultay Olağanüstü Kurultaya çağrılır ve yeni Merkez Disiplin Kurulunu seçer.

b) Çalışma ve Yetkileri

Madde 25 – Merkez Disiplin Kurulu, üye tam sayısının en az üçte iki çoğunluğu ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verilir. Ancak partiden çıkma cezaları için SPK'nın 101. maddesi d/1 bendinde gösterilen haller dışında partiden kesin çıkarma cezaları için üye tamsayısının çoğunluğunun kararı gerekir.

Merkez Disiplin Kurulu'na sevk edilen partili, yazılı ve sözlü savunma hakkına sahiptir. Savunma için süre, savunmaya çağrı belgesinin ilgiliye tebliği tarihinden başlamak üzere onbeş gündür. Ancak, seçimlerde veya herkesin gözü önünde açıkça veya yayın yoluyla işlenen disiplin suçlarında bu süre 7 gündür. Savunma süresini geçirenler savunma hakkından vazgeçmiş sayılırlar. Savunmaya çağırma, kurul başkanlığınca yazı ile yapılır. Bu yazıda uygulanması istenen disiplin cezası ile bu cezanın istenmesine sebep olan fiiller açıkça gösterilir.

Disiplin kurullarınca verilen disiplin cezaları hakkında partinin her kademesindeki kurultaylarda görüşme yapılamaz ve bu konularda karar alınamaz. Siyasi partiler kanununun Madde- 58 hükmü saklıdır. Sair hususlar SPK'nuna ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca çıkarılacak Disiplin yönetmeliğince düzenlenir.

Yetkileri

Madde 26 – Merkez Disiplin Kurulu il, ilçe başkanları ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulu ve Merkez Yürütme Kurulu üyeleri bu şahıslara isnat edilen suçlarla irtibatlı fiilleri işleyen üyeler hakkında SPK'na göre Cumhuriyet Başsavcılığınca kesin ihracı istenen üyeler hakkında ve hangi sebeple münhal olursa olsun münhal İl Disiplin Kurullarının yerine bu kurulların yetki alanına giren konularda kesin disiplin cezası vermek yetkisine haizdir. İl Disiplin Kurullarınca verilen cezalara karşı itirazlar hakkında nihai ve kesin karar verir. Kanunen tüzük ve iç yönetmelik hükümleri ile kendisine verilen yetkileri kullanır.

6 – Teftiş Kurulu

Kuruluş

Madde 27 – (Değişik: 28.09.2003) Merkez Yürütme Kurulunca ilk toplantıda parti teftişlerinden sorumlu Genel Başkan Yardımcısı seçilir. Seçilen Genel Başkan Yardımcısı parti teşkilat kademelerinin teftişini sağlamak üzere Merkez Karar ve Yönetim Kurulu üyeleri arasından veya partili üyelerden oluşan yeteri kadar parti müfettişi atamak üzere Merkez Yürütme Kuruluna teklif eder. Partideki müfettiş sayısı ihtiyaca göre belirlenir ve Merkez Yürütme Kurulunca tespit edilir. Parti müfettişlerinin başkanlığını teftişten sorumlu Genel Başkan Yardımcısı yapar. Teftiş kuruluna atanan müfettişler, gerektiği hallerde dilediği ve uygun gördüğü parti üyelerinin muhakkik olarak görevlendirip, teftişi yapılacak teşkilat kademelerine gönderebilir.

Görevleri

Parti teşkilatının mevzuat hükümlerine göre siyasi, idari, mali ve sekreterlik hizmetleri yönünden çalışıp çalışmadığını inceler.

Parti teşkilatlarının; SPK, Parti Tüzüğü, Büyük Kurultay, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu, Genel Başkanlık ve Merkez Yürütme Kurulu kararları doğrultusunda çalışıp çalışmadığını araştırır. Bu hususta raporlar tanzim eder. Teklifleri ile birlikte Genel Sekreterliğe ya da teftiş talep eden makama sunar.

Çalışma Usulü

İnceleme raporları teftiş işinin bitiminden itibaren 30 gün içinde sonuçlandırılarak Genel Sekreterliğe teslim edilir. Parti Teşkilatı yılda en az bir defa teftişten geçirilerek teftiş raporları müfettiş tarafından teklifleri ile birlikte Merkez Yürütme Kurulu'nda görüşülmek üzere verilir.

Teftiş sonuç raporlarının birer sureti lüzumu halinde ilgili teşkilat birimlerine tebliğ edilir.

7 – Kadın Kolları Başkanlığı

Madde 28 – Partinin merkez teşkilatı içerisinde Kadın Kolları Genel Başkanlığı ile gerekli görülen il teşkilatları bünyesinde Kadın Kolları (**Değişik: 28.04.2019**) kurulabilir. Buldukları ilçe yönetim kurulunun tasdik ettiği üye kayıt defterini tutarlar. Bu deftere parti üyeliği kesinleşenlerin kaydı yapılır. Kaydı yapılanların parti esas teşkilatındaki üye sıra numarası da yazılır. Kadın kollarının kuruluşu işleyişi ve teşkilatlanması ile ilgili olarak Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca bir iç yönetmelikle hazırlanır. Bu yönetmelik hükümlerine göre faaliyet gösterir. Kadın Kolları Genel Başkanı Büyük Kurultay tabii üyesidir.

Kadın Kolları kurulan il ya da ilçedeki kadın kolları başkanları il kurultayı ve ilçe kurultayının tabii üyesidir.

8 – Gençlik Kolları Başkanlığı

Madde 29 – Partinin Merkez Teşkilatı bünyesinde Gençlik Kolları Genel Başkanlığı ve gerekli görülen il ve ilçe teşkilatları bünyesinde Gençlik Kolları kurulabilir. Buldukları ilçe yönetim kurulunun tasdik ettiği üye kayıt defterlerini tutarlar. Bu deftere parti üyeliği kesinleşenlerin kaydı yapılır. Kaydı yapılanların parti esas teşkilatındaki üye sıra numarası da yazılır.

Bununla ilgili olarak Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından kuruluş ve işleyişine ilişkin hükümler iç yönetmelikle düzenlenir. Gençlik Kolları Genel Başkanı Büyük Kurultayın tabii üyesidir. Gençlik Kolları il ve ilçe başkanları da buldukları ilin ya da ilçe kurultayının tabii delegesidir.

9 – Danışma ve Araştırma Kurulları

Madde 30 – Parti Merkez teşkilatı ile lüzum görülen il teşkilatları bünyesinde yeteri kadar ve gerekli alanlarda Merkez Yürütme Kurulunun talebiyle Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun vereceği kararla parti ve ülke meselelerinin bilimsel açıdan araştırılması partinin takip edeceği politikanın bilimselliğinin korunması amacıyla ihtisas sahibi kişilerden oluşan sürekli veya geçici olarak danışma ve araştırma kurulları oluşturur. Bu kurullar bilimsel araştırmalar dışında sosyal hadiseleri takip ve sonuçları hakkında rapor düzenleme amacıyla geçici sürelerle de kurulabilir.

Kurulların teşekkül tarzı görevleri ve çalışma tarzı kurulların oluşum kararı ile birlikte Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca belirlenir.

10 – Parti Yurt Dışı Temsilcilikleri Başkanlığı

Madde 31 – Parti, Merkez Yürütme Kurulu'nun gerekçeli talebi üzerine Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun kararı ile gerekli görülen ülkelerde yurt dışı temsilcilikleri açar. Partinin yurtdışında hangi ülkede ne maksat ile nasıl temsilcilik kuracağı, teşkilatlanması, temsil esasları ile usulü hakkında Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nda karar verildiğinde buna dair bir iç yönetmelik hazırlanır ve bununla ilgili yasal bildirimler de Merkez Yürütme Kurulu tarafından yerine getirilir. Yurt dışı temsilciliği kurulurken Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının ve Türk Soyluların yoğun olarak yaşadığı kıt'alar ve ülkeler ile buldukları ülkelerde azınlık statüsünde Türklerin yaşadığı ülkelerde öncelikle temsilcilikler kurulmasına çalışılır.

Bu sebeple öncelikle ABD, Afganistan, Almanya, Avusturya, Avustralya, Azerbaycan, Belçika, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Çin Halk Cumhuriyeti, Danimarka, Finlandiya, Fransa,

---

Gürcistan, Hollanda, Irak, İngiltere, İsrail, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Kazakistan, K.K.T.C., Mısır, Özbekistan, Türkmenistan, Yunanistan, Rusya, Romanya, Makedonya, Ukrayna, Libya gibi ülkelerde temsilcilikler kurulacaktır.

11 – Küçük Kurultay

Madde 32 – (01.02.2015 kaldırılmıştır.)

DÖRDÜNCÜ KISIM

Partinin İl Teşkilatları

1 – İl Kurultayı

A) Kuruluş

Madde 33 – İl Kurultayı Büyük Kurultaya engel olmayacak şekilde en geç 3 yılda bir yapılır. Kurultay tabii delegelerle seçilmiş delegelerden oluşur.

a) Tabii Delegeler: O ilin partili milletvekilleri, il başkanı, il yönetim kurulu üyeleri, il disiplin kurulu üyeleri ile Belediye Başkanı, İl Genel Meclisi üyeleri, Kadın ve Gençlik Kolları Başkanları o il kurultayının tabii üyeleridir.

b) Seçilmiş Delegeler: 600'ü geçmemek üzere ilçe kurultaylarınca seçilmiş delegeler. 600 rakamı ile seçim çevresine son milletvekili genel seçimlerinde partinin aldığı oy sayısı toplamına bölünerek elde edilen katsayı o ile bağlı seçim çevresinde partinin aldığı oy sayısı ile çarpılarak her ilçenin seçeceği delege sayısı tespit olunur.

Geçici başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri kurultaya katılma hakkına sahiptir.

Ancak geçici İl Yönetim Kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olamayanların oy kullanma hakkı yoktur.

B) Toplanması

Madde 34 – (Değişik: 28.04.2019) Toplantı zamanını imkanlar ve iklim şartlarını gözönünde bulundurarak İl Yönetim Kurulu Parti Genel Sekreterine bilgi vererek tespit eder. Olağanüstü Kurultay, Merkez Yürütme Kurulu, İl Yönetim Kurulu veya İl Kurultayına katılacak delegelerin en az beşte birinin talebi üzerine yapılır. İlçe, il kurultayları ile Büyük Kurultayın toplantı tarzı, çalışması ile ilgili olarak S.P.K.'nun 29. maddesi gereğince Tüzüğü'nün 17/1. Maddesindeki Büyük Kurultayın çalışmalarına ait esaslar, il ve ilçe kurultayının toplanma ve çalışmalarında da kıyasen uygulanır.

Kurultaylarını zamanında yapamayan iller, Büyük Kurultay'a delege gönderme hakkından mahrum olurlar. (Değişik: 01.02.2015) İl Kurultayını yapamayan, toplanamayan, görevlerini yerine getiremeyen il ve yönetim kurulları ile Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca işten el çektirilen il yönetim kurulları yerine atama usulü ile yeni yönetim kurulu oluşturulur. Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca verilen yetki belgesi ile atama yapılan yönetimler 6 ay içerisinde olağanüstü kongre ile yeni yönetim kurullarını seçerler.

İl kurultayı toplantısının yeri, günü, saati, gündemi toplantı gününden en az on beş gün önce parti binalarında askı ilanı ile **(Değişik: 28.04.2019)** veya mahalli yayın usulleri ile duyurulur.

(Değişik: 28.04.2019) İl kurultayının toplantı nisabı salt çoğunluktur. İlk çağrı üzerine yapılacak toplantıda salt çoğunluk sağlanamamışsa en az bir gün sonra belirlenen saat ve yerde herhangi bir çoğunluk aranmaksızın hazır olanların iştiraki ile kurultaya devam edilir. Kurultay kararlarını, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla verir.

C – İl Kurultayının Çalışma Esasları

Madde 35 – Toplantı nisabının bulunduğu anlaşıldıktan sonra kurultayı yönetmek üzere Kurultay Başkanlık Divanı oluşturulur. Divan; bir başkan ve en az iki katip üyeden oluşur. Gündeme geçilir. Gündem maddelerine kurultaya katılan delegelerin beşte birinin yazılı isteği üzerine maddeler ilave edilebilir. Kurultayda kararlar salt çoğunluk esasına

---

dayanır. Seçimlerde aday sayısı organı oluşturan üye sayısı ile aynı sayıda ise blok liste oylaması şeklinde yapılır. Bu esaslar ilçe kurultaylarında da geçerlidir.

Kurultay divanı, kurultayın intizam içinde kanun, mevzuat ve tüzük esaslarına uygun şekilde sonuçlandırılmasıyla, kışkırtmalara, sataşmalara ve kanuna aykırı fiillere mani olmakla, bu tür davranışta bulunanlar hakkında tedbir almakla görevlidir. Kurultaya katılan delegelerin sıfatların yönelik itirazlar ivedilikle, kurultay tarafından seçilecek en az üç kişilik bir itirazları tetkik komisyonunca incelenir ve rapora bağlanır, buna göre itirazlar hakkında karar verilir.

İl kurultayı ile ilgili şikayet ve itirazlar, il kurultay üyelerinin en az 1/5'i tarafından kurultay bitim tarihinden itibaren 10 gün içinde Merkez Disiplin Kurulu'na bildirilir. Merkez Disiplin Kurulu kurultay evrak ve tutanağı üzerinden inceleme yapar. Konu ile ilgili olarak otuz gün içinde şikayet ve itiraz ile ilgili kararını verir.

D – İl Kurultayının Gündemi

Madde 36 – İl kurultayının gündemi; kanun ve tüzük hükümlerine uygun olarak il yönetim kurulu tarafından tespit edilir. Çoğunluk kararı ile gündem maddelerinin sırası değiştirilebilir. Merkez Yürütme Kurulu'nun yazı ile bildirdiği maddeler gündeme alınır. Kurultaya katılan delegelerin en az 1/20'sinin yazılı talebi ile gündeme yeni maddeler ilave edilebilir.

E – İl Kurultayının Çalışması

Madde 37 – Kurultay gündeminin kesinleşmesinden sonra gündem maddelerinin müzakeresine geçilir. Yönetim Kurulu'nun idari ve mali raporu Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından okunur. Kesin hesap durumu, gerekiyorsa kurultayca teşkil olunacak bir komisyona tetkik ettirilerek bu tetkikten sonra karar verilir.

Kurultaylarda seçim esaslarını düzenleyen SPK Madde 21. hükümleri, il, ilçe ve Büyük Kurultay seçimlerinde uygulanır. İl Kurultayı o il çevresinde ülke meseleleri üzerinde ve özellikle parti program ve tüzüğünde belirtilmiş amaçlara ulaşmak için alınması gerekli tedbirler hakkında müzakerede bulunur. (**Değişik: 28.04.2019**) İl Başkanı İl Yönetim Kurulu Üyelerini, yedeklerini, Büyük Kurultay delegeleri ile İl Disiplin Kurulu üyelerini ve yedeklerini seçer.

Kurultay Divanı, Divan tutanaklarını, yazılı teklif metinlerini, kurultay ile ilgili tüm evrakı, tutanakları, raporları, mazbataları, seçim sonuçlarını belgeleyen vesikaları imzalar ve iki nüsha olarak saklar. Kurultay sonuçları ile seçim kurulunun tuttuğu tutanakları da kurultay zabtına yazarak bir üst yazı ve ekinde dizi listesi yaparak ilgili bilgileri mercilerine iletmek üzere seçilen yeni yönetim kuruluna teslim eder. Bir nüshası Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na tetkik için gönderilir.

2 – İl Yönetim Kurulu

Madde 38 – (Değişik: 28.04.2019) İl Yönetim Kurulu, partinin il kademesindeki karar ve yönetim organıdır. İl yönetim organı, başkan hariç 7 asıl, 5 yedek üyeden oluşur. Kurul, İl Başkanı'nın çağrısı üzerine toplanır. İl Yönetim Kurulu; tüzük ve program doğrultusunda Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Merkez Yürütme Kurulu ve Genel Başkanlığın tebliğleri çerçevesinde parti çalışmalarını, İl Başkanı ve görevlendireceği kurul üyeleri vasıtası ile yürütmek, murakabe etmek, il başkanına danışmanlık etmekle görevlidir. Kurul toplantılarını salt çoğunlukla yapar ve karar nisabı toplantıya katılanların salt çoğunluğudur. İl Yönetim Organının sayısına ilişkin yapılan değişiklik, yürürlük tarihinden sonra yapılacak tüm kongrelerde geçerli olacaktır.

A) İl Başkanı

Madde 39 – İl Başkanı partinin o il çevresindeki temsilcisidir. İl Yönetim Kurulu'na başkanlık eder, gündemini tanzim eder. İl çevresinde parti adına yazışmalar il başkanı adına yapılır.

İl Başkanı en çok üç yıl için seçilir. Aynı kişi üst üste tekrar seçilebilir.

B) İl Yönetim Kurulu'nun Görev Bölümü ve Görevleri

Madde 40 – İl Kurultayınca seçilen yeni yönetim kurulu, ilk toplantısında görev bölümü yapar. Başkan yardımcısı, sekreter ve muhasip üye İl Yönetim Kurulu'nun ilk toplantısında salt çoğunlukla seçilir. Yönetim Kurulu salt çoğunlukla karar alır. İl Yönetim Kurulu, İl'e bağlı ilçelerde, parti teşkilatlarının kurulması için müteşebbis heyetler oluşturmak, iş ve işlemleri yaparak sonuçlandırmak üzere tespit edilen kişilere yetki verir.

Partinin o il çevresinde ideallerinin benimsenmesi, parti neşriyatının yayılması, parti üyelerinin propaganda ve eğitim çalışmalarının düzenlenmesi, kolaylaştırılması, çalışmalarda kanunilik ve meşruiyetin titizlikle korunması, ilçe teşkilatlarının denetimi, yeni üyelerin kazanılması, işyeri ve yerleşme esaslarına uygun olarak organize olmalarını, ekip halinde çalışmalarını, ahlaki, manevi, bilimsel ve politik gelişmeleri sağlamada onlara yardımcı olmak, üyelik görevlerini muntazaman yerine getirmelerine imkan sağlamak, üye kabullerinde program ve tüzük kıstaslarını titizlikle uygulamakla görevlidir. Üyeler ve parti teşkilat kademelerinde ahengi sağlamak, çalışma şevki uyandırmak, disiplin bozucu davranışları asgariye indirmek, eğitime dayanan sevgi, saygı, birlik ve kardeşlik esaslarını güçlendiren kendiliğinden disiplin sağlamak, birlik, dayanışma, başarı umudu ve parti ülkülerine bağlılığı korumak, birlik ve beraberliği bozucu kötü niyetli telkin ve davranışlar karşısında gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

İl Yönetim Kurulu; tüzük ve yönetmeliklerde belirtilmiş görevleri yerine getirir. İl disiplin kurulunun yetkisine giren disiplin suçlarında, partilileri il disiplin kuruluna sevk eder, il dahilindeki ilçe yönetim kurullarını denetler; kurultayları tüzük ve mevzuat hükümlerine göre zamanında yaptırır. İlçe teşkilatlarının düzenli çalışmasını sağlar.

İl müteşebbis heyetinin görev süresi, il kurultayı toplanıncaya kadar sürer. İl müteşebbis heyetinin görev süresi iki yıldır.

Yönetim Kurulu toplantılarına izinsiz ve mazeretsiz olarak üst üste üç sefer katılmayan üyenin üyeliği düşer. Üyeliği düşen başkan veya üye, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na, İl Yönetim Kurulu aleyhinde şikayet ve itirazda bulunabilir. Müracaat üzerine Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun kararına göre hareket edilir.

C – İl Yönetim Kurulu'nun İşten El Çektirilmesi

Madde 41 – Üyeleri arasında geçimsizlik ve anlaşmazlık bulunan yeter derecede çalışmayan tüzük, program, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu Merkez Yürütme Kurulu kararlarına, Genel Başkan tebliğlerine uymayan il yönetim kurullarına Merkez Yürütme Kurulunun teklifiyle, Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca işten el çektirilebilir. İşten el çektirilmiş Yönetim Kurulu yerine, geçici Yönetim Kurulları teşkil edilir. (Ek: 01.02.2015) Bu işlemlerin de sağlanamaması halinde Merkez Karar ve Yönetim Kurulunun yetki verdiği bir kişi tarafından yeniden Yönetim Kurulu ataması yapılır veya İl Teşkilatı feshedilir.

(İlave: 28.09.2003) İl Başkanı veya il yönetim Kurulu üyelerinin çoğunluğunun görevlerinden istifa ederek veya işten el çektirilerek, yönetimin boşalması halinde yenilerinin seçilmesi için Olağanüstü İl Kurultayı yapılır. Yönetimde kalan bir ve birkaç üyenin, en az 3 kişi ile il yönetimini oluşturarak çalışması ile il kurultayı toplantıya çağrılır. İl Yönetiminde Olağanüstü Kurultayı yapacak geçici yönetimi oluşturacak, yeteri kadar yöneticinin kalmaması halinde Merkez Yürütme Kurulunca müstafi il teşkilatına bağlı ilçe teşkilatı yöneticilerinin de yardımı ile il kurultayı delegeleri arasından uygun görülen 3 kişinin yönetim olarak görevlendirilmesi ile Olağanüstü İl Kurultayının yapılması sağlanır.

İşten el çektirilen Yönetim Kurulu hakkında verilen Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararının tebliğinden itibaren 45 gün içinde, il kurultayı toplanarak yeni yönetim kurulu ve İl Başkanı'nı seçer. Kurultayca seçilen İl Yönetim Kurulu geçici İl Yönetim Kurulu ve Başkanından görevi devralır.

D – İl Disiplin Kurulu

Madde 42 – İl Disiplin Kurulları il kurultaylarınca azami üç yıl için seçilir. Üç asıl iki yedek üyeden oluşur. Kurul kendisine bir başkan bir sekreter seçer. Merkez Disiplin Kurulu

ve TBMM grup Disiplin Kurulu'nun yetkisi dışında kalan parti üyelerinin işlediği disiplin suçlarına ilişkin ihtilaflara bakar. Kararları salt çoğunlukla verir.

E – İl Divanı

a – Teşkilî

Madde 43 – İl Divanı, İl Başkanı, İl Yönetim Kurulu üyeleri, İlçe Yönetim Kurulları, İl Disiplin Kurulu üyeleri, partili il ve ilçe Belediye Başkanları, İl Gençlik Kolları ve İl Kadın Kolları Başkanları ve İl Genel Meclisi üyelerinden oluşur.

b – Çalışma Esasları

İl Divan toplantıları İl Yönetim Kurulunca organize edilerek toplanır. En az yılda bir kez toplanır. Toplantı gündemi İl Başkanlığınca hazırlanır. Toplantının başkanlığını İl Başkanı yapar. Toplantı nisabı salt çoğunluktur. Kararlar katılanların ekseriyeti ile verilir.

c – Görev ve Yetkileri

İl Divan toplantılarında alınan kararlar istişari nitelikli kararlardır. İlin teşkilat meseleleri ile kültürel, sosyal, ekonomik, siyasi ve benzeri problemleri ile ülkenin genel meselelerine bakış tarzımız değerlendirilerek ayrıca Genel Merkezin mesajlarının yansıtıldığı toplantılardır. İl ve bağlı bölgede gerçekleştirilecek seçim çalışmaları hakkında planlama yapmak, çalışma usul ve esaslarını tespit etmek ve takibini yapmak, il divanının görevleri arasındadır.

BEŞİNCİ KISIM

Parti İlçe Teşkilatı

Madde 44 – (Değişik: 28.04.2019) İlçe teşkilatı; ilçe kurultayı, ilçe başkanı, ilçe Yönetim Kurulu ve belde teşkilatı ve varsa İlçe Kadın Kolları ve Gençlik Kollarından oluşur. İlçe Başkanı ve Yönetim Kurulu, İlçe Kurultayınca salt çoğunlukla seçilen başkan hariç beş asıl üç yedek üyeden oluşur. İlçe Yönetim Kurulu kurultayca seçimini müteakip görev bölümü yaparak bir başkan yardımcısı, bir sekreter ve bir muhasip üye seçer. İlçe Başkanı ve Yönetim Kurulu'nun görevleri ve yetkileri ilçe çevresinde İl Başkan ve Yönetim Kurulu'nun görevlerinin aynısıdır. İlçe Başkanının daveti üzerine başkanca belirlenen gündemi görüşmek üzere toplanır. İlçe Yönetim organının sayısına ilişkin yapılan değişiklik, yürürlük tarihinden sonra yapılacak tüm kongrelerde geçerli olacaktır.

1) İlçe Kurultayı

Madde 45 – İlçe Kurultayı en geç üç yılda bir yapılır. İlçe Kurultayına katılacak delegelerin sayısı 400'ü aşamaz. İlçe Kurultayına katılabilecek delegeler:

Tabii delegeler: İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu Üyeleri, İlçe Belediye Başkanı ile ilçeye bağlı Beldelerin Belediye Başkanları, Belde Teşkilat Başkanları ve varsa İlçe Kadın Kolları ve Gençlik Kolları Başkanları da İlçe Kurultayının tabii üyeleridir.

Ayrıca partili İl Belediye Başkanları o ildeki Merkez İlçe Kurultayının tabii delegeleridir.

Seçilmiş Delegeler: Seçilmiş delegelerin sayısı 400'ü aşamaz. İlçe çapında belde, köy ve mahallede kayıtlı üye sayısı 400'ü geçmiyorsa bütün üyeler ilçe kurultayının delegeleridir.

Eğer üye sayısı 400'den fazla ise 400 rakamı en son milletvekili seçimlerinde partinin aldığı oyların toplamına bölünerek elde edilen katsayı, o ilçedeki belde, köy ve mahallelerin ilçe kurultayına göndereceği delege adedi tespit edilir.

Eğer bir mahalle veya köydeki üye sayısı delege kontenjanı verilmesini gerektiren nisbetin altında ise bu durumdaki köy ve mahallelerin diğer köy ve mahallelerle birleştirilerek delege seçilmesi mümkündür.

Yapılan delege seçimleri bir tutanakla tespit edilerek tutanak parti İlçe Başkanlığı'na gönderilir.

İlçe Delege Sayısının Hesaplanma Usulü

A ilçesi; Millet Partisi oyu 6550, Delege sayısı 400 olsun.

Buna göre $400 / 6550 = 0,061$ katsayısı elde edilir.

	En Son Seçimlerde Alınan MP Oyları	Delege Sayısı	Artan Oy Sayısı	Ek Delege Sayısı	Toplam Delege Sayısı
A Köyü	48	$40 * 0,061 = 3$	0	-	3
B Köyü	150	$150 * 0,061 = 9$	0,15	-	9
C Beldesi a mahalle b mahalle c mahalle	190 1200 1700	$190 * 0,061 = 12$ $1200 * 0,061 = 73$ $1700 * 0,061 = 104$	- 0,51	Burada fazla delege verilmiş değil. Mahalleler tek tek hesaplanınca bu anlaşılır.	12 73 104
E Mahallesi	1400	$1400 * 0,061 = 85$	0,40	1	86
F Mahallesi	1350	$1350 * 0,061 = 82$	0,35	-	82
G Mahallesi	512	$512 * 0,061 = 31$	0,23	-	31
Toplam	6550	399		1	400

Not: Bu şekilde hesaplanan delege sayısı (artan oylar sebebiyle) 400'ü bulmayacaktır. 400'e tamamlanıncaya kadar artan oyları en çok olan köy ve mahallelere sayı çokluğu sırasına göre birer delege daha verilerek sayı 400'e tamamlanır. Artan oyların eşit olması halinde delege az olan köy ve mahalleye öncelik verilir.

İlçe Yönetim Kurulu delege hesaplarını delege seçimlerinden en az 90 gün önce İl Yönetim Kurulu'na gönderip incelettirir. İl Yönetim Kurulunca onaylanan liste kesinleşir. Bu listeye karşı onay tarihinden itibaren 30 gün içinde Merkez Yürütme Kurulu'na itiraz edilebilir. Merkez Yürütme Kurulu'nun vereceği karar kesindir.

Delege sayısı kadar üye varsa seçim yapılmaz, üyelerin hepsi delege olur.

Milletvekili genel seçimlerinden sonra köy ve mahalle kurulması, kaldırılması, bölünmesi, birleştirilmesi gibi sebeplerle buralarda partinin aldığı oy miktarının resmen tespit edilmemesi halinde delege miktarının tespitine İl Başkanı yetkilidir.

A – Köy ve Mahalle Toplantıları

Madde 46 – Köy ve mahalle toplantılarını yürütmek görevi İlçe Yönetim Kurulu'nundur. İlçe Yönetim Kurulu İlçe Kurultayı'na katılacak mahalle ve köy delegelerinin belirlenmesine ilişkin toplantıları yürütme görevini köy ve mahallelerdeki partili üyelerden birine verebilir. Bu görevlendirilen kişiye köy yada mahallede kayıtlı üyelerin listesi, İlçe Başkanlığı tarafından verilir. Bu liste toplantıya katılacak üyelerin listesi olup yoklama bu liste üzerinden yapılır. Köy ve mahalle toplantıları, ilan edilen yer ve saatte parti görevlisi tarafından yoklama ile açılır. Toplantı salt çoğunlukla yapılır. 1. yoklamada salt çoğunluk yoksa 1 saat sonra hazır bulunanların iştiraki ile yetinilir. Delege seçimi bir tutanakla tespit edilerek görevli iki yetkili tarafından imzalanır ve İlçe Başkanlığı'na tevdi edilir.

B – İlçe Kurultayı İle İlgili Diğer Esaslar

Madde 47 – İl Kurultayı ile ilgili tüzük hükümleri, İlçe Kurultayı'nın zamanı çalışma esasları, Başkanlık Divanı teşkili, görev ve yetkileri, İlçe Kurultayı'na şikayet ve itirazlar, gündemin düzenlenmesi ve değiştirilmesi, İlçe Kurultayı'nın çalışma esasları ve tarzına ilişkin hususlar için de uygulanır.

C – İlçe Kurultayının Görevleri

Madde 48 – İlçe Kurultayı; İlçe Başkanı, İlçe Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyeleri ile il kurultayına katılacak delege ve yedeklerini seçer. İlçe yönetim Kurulu'nun idari ve mali raporlarını inceler. İlçe Yönetim Kurulu'nu ibra etmek ve kesin hesap raporu hakkında karar vermek yetkisine haizdir. İl Kurultayı'na sunulmak üzere tekliflerde bulunur.

2 – İlçe Başkanı

Madde 49 – İlçe Başkanı İlçe çevresinde partiyi temsil eder. Görev süresi en fazla üç yıldır. Yeniden seçilebilir. İlçe Kurultayınca salt çoğunlukla seçilir. İlçe Başkanlığı'nın herhangi bir sebeple boşalması halinde yeni İlçe Başkanı Olağanüstü Kurultay tarafından seçilir. Olağanüstü Kurultay toplantısına kadar İlçe Yönetim Kurulu tarafından görevlendirilen geçici İlçe Başkanı Olağanüstü Kurultay'a kadar başkanlık görevini yerine getirir.

3 – İlçe Yönetim Kurulu

Madde 50 – (Değişik: 28.04.2019) İlçe Yönetim Kurulu parti tüzük ve yönetmeliklerinde gösterilen görevleri yerine getirir. (Ek: 01.02.2015) İlçeye bağlı beldelerde teşkilat kurulacak ise, kuruluşu gerçekleştirmek üzere, tayin edilen kişilere yetki verir. Üye kayıt fişlerini muhafaza etmek, birer örneğini İl Başkanlığına iletmek, İl Yönetim Kurulu'nun denetiminde ilçe çevresinde il Yönetim Kurulu'nun yaptığı görevler ifa etmek, parti tüzük, yönetmelik ve tebliğ hükümlerinin parti üyelerine duyurmakla görevlidirler. Müteşebbis ilçe heyeti ilçe yönetim kurulunun yetkilerine haiz ve görevlerini üstlenmiş olarak İlçe Kurultayı ile yeni yönetim Kurulu seçilinceye kadar görev yapar. Tüzüğün 40. Maddesi yollaması ile ilçe müteşebbis heyetinin görev süresi iki yıldır.

4 – Belde Teşkilatı

Madde 51 – Belde teşkilatı, il ve ilçe merkezleri dışında belediye teşkilatı olan yerlerde kurulur. İlçe Başkanlığı'na bağlı olarak görev yaparlar.

a– Kuruluşu: (Ek: 01.02.2015) Bir beldede teşkilat kurmak mecburi değildir. Belde teşkilatının kurulmasına ilçe Yönetim Kurulu karar verir. Teşkilatı kurulacak beldede halen partiye kayıtlı üye varsa belde yöneticileri bu üyelerle seçilir. Teşkilat kurulacak beldede eğer partiye kayıtlı üye yoksa İlçe Başkanlığı'nca bir kişiye yetki verilir. Belde teşkilatı yetki verilen kişi tarafından oluşturulur. Yetki belgesi İlçe Başkanlığı'nca verilir.

b– Kuruluş Bildirimi: Belde teşkilatının kurulması üzerine kuruluş bildirimi İlçe Başkanlığı'nca en geç 15 gün içinde o ilçenin en büyük mülki amirine bildirilir. Bildirimde kuruluş dilekçesine sadece belde teşkilatında görev alanların adları, soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek ve sanatları ile ikametgah adreslerini gösteren ve ilçe başkanlığınca tasdik edilmiş bir liste ile iki adet nüfus cüzdanı sureti yeterlidir.

c– Belde Yönetim Kurulu: Bir başkan ile iki üyeden oluşur. Beldede kayıtlı üyelerce bir kurultay dönemi için seçilir. Belde Başkanı ve asıl üyeleri gerekli görüldüğü zamanda salt çoğunlukla toplanır. Partinin tüzük, yönetmelik ve ilkeleri doğrultusunda faaliyet gösterirler. Toplantıda alınan kararlar bir tutanak ile tespit edilir. Bu tutanaklar ilçe merkezinde beldeye ayrılan ayrı bir dosyada takip eden ilk ilçe kurultayına kadar muhafaza edilir. Belde yönetimi her çeşit yazışmasını İlçe Başkanlığı ile yapar. Belde teşkilatının adresi belde başkanının iş veya ikametgah adresidir.

Belde teşkilatı ve beldeye kayıtlı üyeler için her türlü işlem İlçe Yönetim Kurulunca İlçe kayıtları üzerinden yapılır. Belde teşkilatının ayrıca hiçbir defteri bulunmaz. Belde teşkilatının ayrıca müstakil bir bütçesi yoktur. Harcamaları ilçe bütçesinden karşılanır.

d – Belde Yönetiminin Seçimi: Belde yöneticileri için seçimlerin yapılacağı zaman İlçe Başkanlığı, beldeye kayıtlı bütün üyelerin listesini çıkartarak beldeye gönderir. Seçimler İlçe Başkanlığı'nca tasdik edilmiş bu listelerdeki üyelerce yapılır. Listelerde isimleri bulunmayanlar da belde yönetimine aday gösterilebilir. Fakat listede isimleri bulunmayanlar seçimlerde oy kullanamazlar. Belde seçimleri için üyelerin toplantıya çağırılması, en az bir gün önceden mahalli usüllerce yapılabileceği gibi, imza karşılığı veya şifai olarak ta yapılabilir. Seçimler için ilk toplantıda yeterli salt üye çoğunluğu bulunmazsa, en az bir saat sonra ikinci toplantı yapılabilir. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Toplantıya katılan üyelerce seçimler yapılır. Seçim sonuçları belde yönetimince bir tutanakla İlçe Yönetimine bildirilir. Beldelerin teşkilat başkanları ile partili Belediye Başkanları İlçe Kurultayı'nın tabii üyeleridir.

---

5 – İlçe Yönetim Kurulunun İşten El Çektirilmesi

Madde 52 – İlçe Yönetim Kurulu'nun ve Başkanının düşmesi ve tüzüğün 41. maddesindeki sebeplerden dolayı İlçe Yönetim Kurulu'na işten el çektirilmesi halinde geçici Yönetim Kurulları teşkil edilir. İşten el çektirilen İlçe Yönetim Kurulu hakkında verilen Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararının tebliğinden itibaren 45 gün içinde İlçe Kurultayı toplanarak yeni Yönetim Kurulu ve başkanını seçer. Kurultayca seçilen yeni yönetim kurulu geçici yönetim kurulu ve başkanından görevi devralır.

(Ek: 01.02.2015) Belde teşkilatının kapatılmasına, ilçe yönetim kurulunun teklifi ile İl Yönetim Kurulunca karar verilir. Fesih edilen Belde Teşkilatları Genel Merkeze bildirilerek kayıtlardan silinmesi sağlanır.

(İlave: 28.09.2003) İlçe yönetim kuruluna işten el çektirilmesi veya istifa yoluyla oluşacak durumlar karşısında yapılması gereken Olağanüstü Kurultayı için tüzüğün 41 inci maddesinde öngörülen Olağanüstü İl Kurultayının yapılmasında izlenilecek usul esasların ilçe teşkilatlarında da benzer şekilde yürütme görevi il başkanlığı ve il yönetim kurullarına verilmiştir.

ALTINCI KISIM

1 – Parti TBMM Grubu

Madde 53 – Partinin TBMM'de yeterli sayıda üyesi olması şartı ile partinin TBMM grubunu oluştururlar. Partinin grup kurduğu parti Genel Başkan'ı tarafından TBMM Başkanlığı'na yazı ile bildirilir. Grup iç yönetmeliği SPK'nın 23. maddesi hükümleri çerçevesinde grup oluşturan milletvekilleri tarafından hazırlanarak TBMM Başkanlığı'na gönderilir. Grup yönetmeliğine parti tüzük ve programına aykırı hükümler konulamaz.

2 – TBMM Grup Genel Kurulu

Madde 54 – Partili milletvekilleri grup genel kurulunu oluştururlar. Grup Genel Kurulu'nun faaliyetleri ile ilgili hususlarda SPK'nın 24. maddesi hükümleri uygulanır.

3 – TBMM Grubu

Madde 55 – Partinin Genel Başkanı milletvekili ise grubunun da başkanıdır. Değilse TBMM Grup Başkanı, grup üyeleri arasından birisi iç yönetmelik hükümlerine uygun olarak grup başkanı seçilir. Grup Başkanı salt çoğunluk ile seçilir. İlk iki turda bu sağlanamazsa üçüncü turda en çok oy alan grup başkanı olur. Oylamalar gizli oyla yapılır.

4 – Grup İç Yönetmeliği

Madde 56 – Partinin TBMM grubunun yetkileri, çalışma esasları, seçim tarzı, grup yönetim ve disiplin kurullarının yetkileri, çalışma esasları ve grup çalışmaları ile ilgili sair hususlar, grubu oluşturan milletvekilleri tarafından hazırlanacak grup iç yönetmeliği, SPK'nın 5. bölümünde belirtilen esaslara uyularak düzenlenir.

5 – TBMM Grup Yönetim Kurulu

Madde 57 – Partinin Grup Genel Kurulu; her yasama yılı için bir başkan ve yeteri kadar üyeden oluşan Grup Yönetim Kurulu'nu seçer. Grup Yönetim Kurulu'na Genel Başkan başkanlık eder. Grup Yönetim Kurulu'nun kuruluş ve çalışma esasları, yetki ve sorumlulukları ile sair hususlarla ilgili esaslar grup iç yönetmeliğinde düzenlenir.

6 – Grup Disiplin Kurulu

Madde 58 – Partinin Grup Genel Kurulu her yasama yılı için bir başkan ve yeteri kadar üyeden oluşan Grup Disiplin Kurulu'nu seçer. Grup Disiplin Kurulu'nun teşkili, çalışma esasları, yetki ve sorumlulukları ile ilgili esaslar TBMM Parti Grup İç Yönetmeliği'nde düzenlenir.

YEDİNCİ KISIM

1 – Parti İl Genel Meclis Grubu

Madde 59 – İl Genel Meclislerindeki partili üyeler bir grup teşkil ederler. Grup bir başkan ve yeteri kadar üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu seçer. Grup beş kişiden az ise meclis üyeleri grubu temsil etmek üzere bir grup sözcüsü seçerler.

Grup üyeleri parti prensiplerine ve programına uymak, üst kademe ve kurultayların kararlarını göz önünde bulundurmamak ve kendi grup kararlarını yerine getirmekle yükümlüdürler. İl Genel Meclisi Grubunun çalışma usul ve esasları Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca hazırlanacak bir iç yönetmelikle düzenlenir.

2 – Parti Belediye Meclisi Grubu

Madde 60 – Belediye Meclislerindeki partili üyeler bir grup teşkil ederler. Partili Belediye Başkanı parti grubunun tabii üyesidir.

Grup bir başkan ve yeteri kadar üyeden oluşan bir Yönetim Kurulu seçer. Grup beş kişiden az ise meclis üyeleri grubu temsil etmek üzere bir grup sözcüsü seçerler.

Grup üyeleri parti prensiplerine ve programına uymak, üst kademe ve kurultayların kararlarını göz önünde bulundurmamak ve kendi grup kararlarını yerine getirmekle yükümlüdürler. Bunlar dışında üyeler çalışmalarında ve oylarında serbesttirler. Büyükşehir Belediyesi ve diğer belediyeler Meclisi grubunun çalışma ve usul esasları Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından hazırlanacak bir iç yönetmelik ile düzenlenir.

SEKİZİNCİ KISIM

1 – Disiplin İşleri

Madde 61 – Disiplin suçları hakkında disiplin cezaları vermek yetkisi, partinin disiplin kurallarına ait bir yetkidir. Disiplin Kurulları;

- a) İl Disiplin Kurulu
- b) Merkez Disiplin Kurulu
- c) Parti TBMM Grup Disiplin Kurulları'ndan ibarettir.

2 – Disiplin Cezaları

Madde 62 – Disiplin Kurullarınca partililere verilebilecek disiplin cezaları şunlardır:

- a) Uyarma
- b) Kınama
- c) Parti veya gruptan geçici ihraç
- d) Parti veya gruptan kesin ihraç cezası.

3 – Disiplin Suçları

Madde 63 – Tüzüğün Disiplin Cezaları başlıklı 62. maddesinde zikredilen Disiplin Cezaları aşağıdaki esaslara uygun olarak tatbik edilir.

a) Parti üyesinin tüzükte belirtilmiş görevlerini makul bir mazereti bulunmaksızın yapmaması, yapmaktan kaçınması halinde uyarma cezası,

b) Parti üyeleri arasında umutsuzluk, umursamazlık, tembellik telkin etmek fiillerini işleyen üyelere kınama cezası,

c) Yetki ve sorumluluğu olmayan alanlarda faaliyette bulunmak, beyanat vermek, parti politikasına aykırı olarak partiye yön vermek gibi sorumluluk ve yetki alanlarını aşanlara kınama cezası,

d) Parti içinde dayanışmayı bozmak, partililerin şahsiyetleri ile uğraşmak, yetkili kurullarda görüşülerek parti ya da grup kararı haline gelmiş kararlara uymamak fiillerini işleyen üyeye geçici uzaklaştırma cezası,

e) Partinin veya meclis gruplarının, kapalı toplantılarında alınan kararları ve gündem konularını dışarıya sızdıran, parti çalışmalarına zarar veren, parti ilke ve görüşleri aleyhinde propaganda yapan üyeye 6 aydan bir yıla kadar partiden geçici uzaklaştırma cezası verilir.

f) Partinin katıldığı seçim çevresinde bağımsız adaylık koymak, bağımsız aday olarak konulmasına göz yummak, başka partilerin adaylığını kabul etmek veya açıkça reddetmemek, parti adaylarının aleyhinde veya başka partilerin adaylarının lehinde telkinde bulunmak suçunu işleyen üyeler partiden kesin olarak ihraç edilirler.

g) Tekerrür halinde üyelere bir üst ceza verilir.

4 – Disiplin Cezası Talebi

Madde 64 – Bir partili üye hakkında disiplin suçu dolayısıyla takibatta bulunmak yetkisi, sevk edilecek disiplin kuruluna göre, İl Yönetim Kurulu, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu veya Parti Grup Yönetim Kurulu'na aittir. Disiplin Kurulları kendiliğinden karar vermez. Buldukları seviyedeki Yönetim Kurullarının talebi üzerine üyeler hakkında karar verir. Disiplin cezası verilmesi talebine ilişkin sevk kararı, ilgili yönetim kurullarında salt çoğunlukla alınır.

5 – Savunma

Madde 65 – Disiplin Kurulu'na sevk edilen partili üye, yazılı veya sözlü savunma hakkına sahiptir. Hakkında disiplin cezası talep edilen partili üye SPK'nın 55. maddesindeki savunmaya ilişkin esaslara uyularak savunma hakkı kullanılır.

6 – Disiplin Kurullarının Kararları

Madde 66 – Disiplin Kurulları, kendilerine gelen sevk yazısında talep edilen cezadan daha ağırını veremez. İlgili Disiplin Kurulu (Merkez – İl – Grup), gerekli tahkikatı yaptıktan sonra disipline sevk edilen partili üyeye, fiiline uyan ve tüzükte gösterilen cezayı verip vermeme karar verir. Disiplin Kurulları cezanın takdirinde,

a) İsnat edilen fiilin ağırlığı,

b) Fiili işleyen kusur derecesi,

c) Çalışmaları,

d) Hasıl olan zararın büyüklüğü göz önünde bulundurulur. Kararlar gerekçeli olur ve kararın alındığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde sevk evrakını gönderen Yönetim Kurulu'na ve hakkında karar verilen partiliye yazılı olarak tebliğ olunur.

7 – Disiplin Cezalarına İtiraz

Madde 67 – Disiplin Kurullarınca verilen kararın tebliğinden itibaren ilgililer, SPK'nın 57. maddesindeki esaslara uygun olarak 15 gün içinde yazılı olarak itirazda bulunabilir. İl Disiplin Kurullarının kararlarının tetkik mercii Merkez Disiplin Kurulu'dur. Partiden kesin ihraç cezaları Merkez Disiplin Kurulu'nun onayı ile kesinleşir.

İtirazlar şu esaslara uygun olarak yapılır:

a) Disiplin Kurulu'na sevk eden organ veya merciin görevsiz ya da etkisiz olduğu,

b) Kararı veren Disiplin Kurulu'nun görevsiz veya yetkisiz olduğu,

c) Verilen kararın Anayasa'ya, SPK'na, Parti Tüzüğü'ne, İç Yönetmeliğe şekil ve usül bakımından aykırı bulunduğu dairdir.

TBMM parti grubu üyeleri ile grup üyesi olmayan Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında verilen kesin çıkarma cezasının tetkik mercii Merkez Disiplin Kurulu ile Parti Grup Disiplin Kurulu'nun ortak toplantısıdır.

İtirazları temyiz eden tetkik edecek Merkez Disiplin Kurulu, kararlarını otuz gün içinde ilgililere tebliğ eder.

Nihai karar niteliğindeki partiden kesin ihraç kararına yetkili Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 30 gün içinde itiraz edilebilir.

8 – Disiplin Cezalarının Sonuçları

Madde 68 – Üyelerin aldığı cezalar, dosyalarına ve fişlerine kaydedilir. Geçici çıkarma cezası partili üyenin altı aydan az ve bir yıldan fazla olmamak üzere parti ile ilişkisinin kesilmesidir. Geçici veya kesin çıkarma cezalarının sonuçları hakkında SPK'nın 53/5, 6-7. ve 57. maddeleri geçerlidir.

9 – Disiplin Konusunda Tedbir Kararı

Madde 69 – Partiden geçici veya kesin çıkarmayı gerektiren hallerde disiplin cezası verilmesi için sevk kararı almaya yetkili olan parti organları, tedbir niteliğinde olmak üzere Disiplin Kurulu'na sevk edilen üyeyi parti içindeki görevlerinden derhal uzaklaştırma kararı alabilirler. İlgili, bu tedbirin kaldırılmasını sevk edildiği Disiplin Kurulu'ndan isteyebilir. Bu istek, Disiplin Kurulu tarafından 7 gün içerisinde karara bağlanır.

10 – Af Yetkisi

Madde 70 – Kesinleşen disiplin cezalarının affı, cezaya uğrayan üye tarafından yazılı olarak istenebilir. Cezaların affı yetkisi Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir.

11 – Disiplin İşleri Yönetmeliği

Madde 71 – Disiplin işleri; kanun, tüzük ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca çıkarılan iç yönetmelik hükümlerine göre düzenlenir.

DOKUZUNCU KISIM

Partinin Seçimlere Katılması Ve Adayların Tespiti

1 – Seçimlere Katılma Kararı

Madde 72 – Her türlü seçime kısmen veya tamamen katılma hakkında karar yetkisi, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na aittir.

Adayların Tespiti

Madde 73 – Partinin katılacağı TBMM Genel Seçimlerinde hangi seçim çevresinde hangi usüllerle tespit edileceğine Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından karar verilir.

Bu usüller SPK'nın 37. maddesinde belirtilen merkez yoklaması, aday yoklaması veya ön seçim usüllerinden biri olabilir.

a- Ön Seçim: Bir il çevresinde bulunan partili üyelerin tümünün katılacağı bir seçimdir.

b- Aday Yoklaması: Bir seçim çevresindeki partili delegelerce milletvekili adaylarının belirlenmesidir.

c- Merkez Yoklaması: Bir seçim çevresindeki milletvekili adaylarının ve sıralamasının doğrudan Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nca belirlenmesi usulüdür.

Önseçim ve aday yoklaması, seçim kurullarının denetim ve gözetiminde yapılır. İl ve ilçelerde yapılacak aday tespiti bütün yurttan aynı günde yapılır. Partinin mahalli teşkilatlarında Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri, istifa etmeden görev yaptıkları yerden aday olabilirler. Seçilen adaylar önceki görevlerinden istifa ederler.

Aday listeleri kesinleşmeden önce listelerde meydana gelecek eksilme eğer o ilde ön seçim veya aday yoklaması usulüyle milletvekili adayları belirlenmişse, eksiklik bir kaydırma usulüyle; eğer o ilde merkez yoklaması yapılmış ise eksiklik Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından doldurulur.

Ara seçimlerde milletvekili adayları Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

---

3 – Mahalli Seçimlerde Aday Tespiti

Madde 74 – Mahalli seçimlerde adayların nasıl tespit edileceğini Merkez Karar ve Yönetim Kurulu belirler. Bunun için ise Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca bir iç yönetmelik çıkartılır ve yönetmelik hükümlerine göre aday tespiti yapılır.

ONUNCU KISIM

Parti Defterleri

Madde 75 – Her kademedeki parti organları;

- a) Üye kayıt defteri
- b) Karar Defteri
- c) Gelen ve Giden Evrak Kayıt Defteri
- d) Demirbaş Defteri
- e) **(Değişik: 28.04.2019)** Gelir ve Gider Defteri
- f) Merkez Yürütme Kurulu tarafından tutulması istenen defterleri tutar.

Bütün defterlerin sayfaları ve kaç sayfadan ibaret oldukları, teşkilatın bulunduğu ilgili Seçim Kurulu Başkanı tarafından mühürlenir ve tasdik edilir.

Üye kayıt defteri mahalle ve köy esasına göre tutulur.

Karar Defteri: İlgili organın kararlarını, tarih ve numara sırasıyla ihtiva eder. Kurultay tutanak özetleri Başkanlık Divanı üyelerince imzalanır.

Gelen Giden Evrak: Tarih ve numara sırasıyla, gelen – giden evrak defterine kaydedilir ve gelen evrakların asılları, gönderilen evrakların ise örnekleri, tarih ve sıra numaraları altında ayrı birer dosyada saklanır.

Parti adına elde edilen gelirlerin alındığı ve yapılan giderlerin ne gibi işlere ve yerlere harcılandığı ilgili defterlere sıra ile ve belgeleri de belirtilerek geçirilir.

Defterlerin, tutanakların, belge ve evrakların nasıl ve kimler tarafından tutulacağı, yazışmaların kimler tarafından yapılacağı, yazışma örnekleri, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından çıkartılacak iç yönetmelikle tanzim edilir.

ONBİRİNCİ KISIM

Mali Hükümler

1 – Partinin Gelir Kaynakları

Madde 76 – Partinin gelir kaynakları şunlardır:

- a) Parti üyelerinden alınacak giriş aidatı ile üyelik aidatı
- b) Partili milletvekillerinden alınacak milletvekili aidatı
- c) Milletvekilliği, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclis Üyeliği, İl Genel Meclisi Üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidat
- d) Parti bayrağı, flaması, rozeti ve benzeri rumuzların satışından sağlanacak gelirler
- e) Parti yayınlarının satışından elde edilecek gelirler
- f) Üye kimlik kartlarının ve parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında alınacak paralar
- g) Partice parti yararına tertiplenecek balo, eğlence, konser vb. faaliyetlerden sağlanacak gelirler

h) Parti menkul veya gayrimenkul mal varlığından elde edilecek çeşitli gelirler

i) Bağışlar

j) Devlet tarafından yapılan yardımlar

Bu gelirler partinin hangi teşkilat kademesi, grubu veya görevlisi tarafından sağlanmış olursa olsun, parti tüzel kişiliğine aittir.

2 – Üyelik Aidatı ve Giriş Aidatı

Madde 77 – Her üye, partiye girişinde bir giriş aidatı, bir de aylık veya yıllık olarak aidat ödemeyi kabul eder. Aidat miktarı her yılın Ocak ayında Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'nun vereceği yetkiye istinaden Merkez Yürütme Kurulu tarafından belirlenir ve taşra teşkilatlarına da bildirilir. Üye vermeyi taahhüt ettiği asgari aidat miktarını arttırabilir. Ancak bu miktar yasanın belirlediği azami miktarı geçemez.

3 – Parti Gelirleri

Madde 78 – Parti gelirleri ile ilgili SPK'nın 61,62,63,64,65,66,67,68,74. maddeleri hükümleri; sırasıyla giriş aidatı, üyelik aidatı, milletvekili aidatı, milletvekilliği aday adaylığı aidatı, satış gelirleri, bağışlar, kredi ve borçlanma, taşınmaz mal edinme ile ilgili hususlar hakkında uygulanır. Parti gelirleri ile ilgili sair hususlar Merkez Karar ve Yönetim Kurulunca çıkartılacak bir iç yönetmelikle belirlenir. Partiye borçlu olduğu yıla ait aidatının tamamını ödemeyen parti üyesine borçlarını ödemesi için İlçe Başkanlığı'nca yazılı tebligat (**Değişik: 28.04.2019**) yapılabilir.

Yazılı tebligat tarihinden itibaren 30 gün içinde aidatını ödemeyen üye, Disiplin Kurulu'na sevk edilir. Disiplin Kurulu aidatını ödemeyen üyeyi, kınama cezası ile cezalandırır.

4 – Gelirlerin Sağlanmasındaki Usul

Madde 79 – Parti gelirleri hangi teşkilat kademesi grubu ve görevlisi tarafından sağlanmış bulunursa bulunsun gelir, parti tüzel kişiliğe aittir. Gelirler ancak Merkez Yürütme Kurulu'nca SPK'nın 69. maddesindeki esaslara uygun olarak bastırılmış gelir makbuzları karşılığında alınır. Üyelik aidatı ve bağışlar banka hesaplarına veya posta çeki hesapları ile bankalara verilecek talimat ve kredi kartı hesaplarından otomatik ödeme yoluyla ödenir. Parti kademeleri aldıkları ve kullandıkları makbuzlar dolayısıyla Merkez Yürütme Kurulu ve Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na karşı mali sorumluluk taşır.

Sağlanan gelirin türü ve miktarı ile gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzlarda ve dip koçanlarda yer alır. Makbuz dip koçanlarının saklama süresi Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının partiye bildirilme tarihinden itibaren 5 yıldır.

5 – Partinin Giderleri

Madde 80 – (**Değişik: 28.04.2019**) Partinin bütün giderleri parti tüzel kişiliği adına yapılır. Parti teşkilatı, bağlı bulunduğu üst kademeye 6 ayda bir hesap vermeye mecburdur. Giderlere ait müsbet evrak, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının parti teşkilatına bildirildiği tarihten itibaren 5 yıl süreyle saklanır. 5 TL.'ye kadar harcama makbuz veya fatura ile tevsiki zaruri değildir. Ancak bu miktar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu gereğince her yıl tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak dikkate alınacaktır. Bütün harcamaların yetkili organ veya merciin kararına dayanması şarttır.

6 – Mali Sorumluluk

Madde 81 – Partinin yapacağı giderler, akitler ve gireceği yükümlülükler, merkezde parti tüzel kişiliği adına illerde İl Yönetim Kurulu adına, ilçe beldelerde İlçe Yönetim Kurulunca yetkili kılınan kişi veya kurulca yapılır. İl ve ilçelerde teşkilat kademesi tarafından sözleşme yapılmasına veya yükümlülük altına girilmesine ilişkin esaslar Merkez Karar ve Yönetim Kurulu tarafından tespit olunur ve bu konuda çıkartılacak iç yönetmelikle belirlenir. Bu esaslara il ve ilçe teşkilatlarınca SPK'nın 71. maddesi 2. fıkrasındaki esaslara uyulmaması, Genel Başkan'a Merkez Karar ve Yönetim Kurulu'na ve Merkez Yürütme Kurulu'na sorumluluk yüklenmez.

---

7 – Bütçe Kesin Hesap ve Bilanço

Madde 82 – İller, merkez ilçeleri de kapsamak üzere tahmini gelir ve gider miktarlarını gösteren yıllık bütçelerini ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkez'e gönderirler. Partinin hesapları bilanço esasına göre düzenlenir.

İller teşkilatı merkez ilçelerle birlikte tüm ilçeleri de kapsayan bir önceki yıla ait kesin hesap ve bilançolarını takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar Genel Merkez'e göndermek zorundadırlar. Bunun dışında bütçe kesin hesap ve bilançolara ait hususlarda SPK'nun 74 – 75. maddeleri hükümleri ile iç yönetmelik hükümleri uygulanır. (Ek: 06.12.2015) Partinin bütçe ve kesin hesap bilançolarının Anayasa Mahkemesi'nce denetlenmesi aşamasında, dava konusu oluşumunda husumet, parti adına Hukuk İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısına aittir.

ONİKİNCİ KISIM

Yürürlük

Madde 83 – İş bu tüzüğün 28.04.2002 tarihinde yapılan Parti Büyük Kurultayı'nca kabulünden sonra önceki tüzük bütünüyle yürürlükten kalkar.

Atıf

Madde 84 – Bu tüzükte açıklık bulunmayan hallerde SPK hükümleri uygulanır.

Madde 85 – Tüzük içinde Siyasi Partiler Kanunu kısaca "SPK" olarak veya kısaca kanun kelimesiyle ifade edilmiştir.

Yürütme

Madde 86 – Bu tüzük hükümlerini Millet Partisi Merkez Karar ve Yönetim Kurulu yürütür.